

Літаратурна Мастацтва

Год выдання 35-ы
№ 74 (2127)
13 верасня 1966 г.
АУТОРАК
Цана 4 кап.

ОРГАН МІНІСТЭРСТВА КУЛЬТУРЫ І ПРАВЛЕННЯ САЮЗА ПІСЬМЕНІКАЎ БССР

Надзелнае, неадкладнае

ЛІТАРАТУРНЫМ ВЫДАННЯМ—ШЫРОКУЮ ДАРОГУ ДА ЧЫТАЧОЎ

Нельга сабе ўявіць у наш час культурнага чалавека, які не чытаў бы газет і часопісаў. Калі такі і знойдзецца, ён сваё дома абкрадзе сабе духоўна, у нейкім сэнсе выключачацца з імклівага інтэлектуальнага жыцця, якое ў нашы дні надзвычай актыўнае, надзвычай напоўненае, як тая крыніца, з якой колькі б ні піў, не задаволюеш смалі.

Тым і характарна наша савецкая жыццё, што яно дае прастору чалавечай творчасці. Камуністычная партыя і наш савецкі ўрад клапаціцца пра тое, каб не толькі ўсё больш і больш задавальняць матэрыяльныя патрэбы, а каб, што вельмі важна, духоўнае жыццё людзей становілася з кожным днём багацейшым, цікавейшым, разнастайнейшым, каб крыніцы яго ніколі не перасыхалі, не мялелі, а, наадварот, глыбілі і глыбілі, становіліся больш актыўнымі і невычэрнымі.

У прэдадзеныя вялікага 50-годдзя слаўнага Кастрычніка Камуністычная партыя, падволячы вынікі рэвалюцыйнай творчай дзейнасці народа, асабліва клопат прыўважвае аб духоўным жыцці чалавека, аб выхаванні яго ў духу адданасці ідэям камунізму. Аднаму з найбольш дзейных сродкаў гэтага выхавання з'яўляецца друкаванае слова. Яно павіна даходзіць да сэрца кожнага чалавека, будзіць яго душу, уздымаць сямдасюць, выхоўваць пачуццё любіць да сваёй сацыялістычнай Радзімы.

Сотні тысяч друкаваных выданняў да паспуг чытача. Зараз у рэспубліцы ідзе падлісна кампанія на газеты і часопісы на 1967 год. Сярод мноства выданняў сваё месца займаюць нашы, беларускія. Ды гэта і не дзіва: кожная наша нацыянальная сацыялістычная рэспубліка тым і слаўна, што, развіваючы сваю нацыянальнае па форме і сацыялістычную па змесце культуру, уносіць шчодроў данину ў агульную скарбніцу сацыялістычнай культуры. Паглядзіце на нашы беларускія. Як пышна расцвітае ў нацыянальнай культуры, літаратуры і мастацтва. Многія творы беларускіх пісьменнікаў сталі здыткам агульнасацыяльнай нашай літаратуры. І нам трэба асабліва дабаць пра тое, каб творчасць нашых пісьменнікаў як шыры даходзіла да чытача. У нас выдаюцца літаратурна-мастацкія часопісы, газеты «Літаратура і мастацтва», на старонках якіх друкаюцца ўсё лепшае, што выходзіць з-пад пера пісьменнікаў. Трэба, каб яно даходзіла да сэрца чытача, каб яно будзіла думкі і пачуцці.

На вялікі жаль, пакуль што тыражы нашых літаратурных выданняў не вельмі вялікія. У гэтую падлісную кампанію трэба дамагчыся таго, каб яны значна ўзраслі, тым больш, што наступачы год абяцае быць вельмі цікавым, абяцае даць добрыя творы, напісаныя да слаўнага юбілея гаўрчы. У наступным годзе наш «тоўсты» часопіс «Полымя» стане сапраўды тоўстым па памеры. Ён значна пашыраецца. У ім маюць быць надрукаваны многія цікавыя раманы і аповесці, пазмы і вершы, артыкулы і нарысы. У рэдакцыйных партфелях часопісаў «Малодосць», «Неман», «Беларусь» таксама вельмі многа цікавага, што з'явіцца здыткам нашай роднай літаратуры.

Як паказвае Пятры з'езд пісьменнікаў рэспублікі, беларуская літаратура знаходзіцца ў росквіце свай сіл. Яна сапраўды становіцца лепшым гераічным спраў нашага народа, і трэба дамагчыся, каб здыткам яе даходзіла да шырокага кола чытачоў. Не можа і не павіна быць у рэспубліцы такога кутка, куды б ні пранікала мастацкае слова. Пра гэта павіны клапаціцца органы, якія арганізуюць падліску на выданні.

У рэспубліцы працуюць тысячы школ, якія маюць непасрэднае дачыненне да мастацкага слова. Яны, безумоўна, павіны атрымліваць літаратурныя выданні. Пра гэта мусіць клапаціцца органы народнай асветы. Бо як жа можна, скажам, сур'ёзна гаварыць аб высокім узроўні выкладання курсу роднай літаратуры, калі не сачыць за прэцэсам яе развіцця. На вялікі жаль, у нас шчыра часта бывае так, што выкладчыкі роднай літаратуры абмяжоўваюць сабе толькі праграмамі, хрэстаматыйнымі творамі. Яны не толькі не арганізуюць чытання вучнямі новых твораў, што паўляюцца ў часопісах, а і часта не чытаюць іх самі. А гэта значыць, што яны дзіўна абкрадуюць сябе. Як жа тады можна сур'ёзна гаварыць пра эстаэтачнае і грамадскае выхаванне маладога пакалення?

У рэспубліцы надзвычай шырока сетка культурна-асветных устаноў. Аднак бліжэйці налічваецца каля дзесяці тысяч. На добры лад справа павіна быць пастаноўлена так, каб кожна з іх меў а абавязковым мінімум рэспубліканскія літаратурныя выданні. Інакш як жа можна гаварыць пра духоўнае ўзбагачэнне працоўных. Куды, напрыклад, вярта та бібліятэка, якая зурэцка мастацкае слова, не вылівае і не прапаганда літаратурных выданняў. Органы культуры павіны арганізаваць справу так, каб кожная бібліятэка мела а абавязковым мінімум усе рэспубліканскія літаратурныя выданні, арганізавала чытанне і абмеркаванне лепшых твораў, надрукаваных у іх.

Цяпер наша рэспубліка рыхтуецца да Усеагульнага фестывалю народнай творчасці, прысвечанага 50-годдзю Савецкай улады. У гэтым фестывалі прымаюць удзел сотні тысяч самадзейных артыстаў. Якая гэта вялікая армія. Ужо цяпер сям-там можна пачуць скаргі на недахоп рэпертуару, больш таго, на нейкі «рэпертуарны голад». І ўсё таму, што органы культуры, якія абязвааны кіраваць развіццём мастацкай самадзейнасці, у аэвай меры адасабляюцца ад нашай літаратуры. У часопісах і газетках можна знайсці рэпертуар не толькі для самадзейных чытальнікаў, але і тэксты для песень самадзейных твораў для народных хораў. На старонках часопісаў друкаюцца драматычныя творы, якія павіны стаць асноўнай рэпертуару самадзейнага драматычнага мастацтва. На вялікі жаль, тое, што друкаецца на старонках нашых літаратурных выданняў, не заўсёды даходзіць да шматлікай арміі работнікаў самадзейнага мастацтва.

Падлісна кампанія ў разгары. Органы культуры, народнай асветы, прафсаюзнай арганізацыі, органы сувязі, якія арганізуюць падліску, павіны паставіць перад сабой задачу, каб як мага шыры расцвіццё дарогу нашым літаратурным выданням да чытача. Яны павіны і арганізаваць і ўзначаліць гэты важнейшы працэс і тым самым дапамагчы нашаму народу ў далучэнні да роднай сваёй літаратуры, якая вярта таго, каб стаць усенародным здыткам.

Ордэна Леніна Аршанскі льнокамбінат—предпрыемстве высокай культуры вытворчасці. Яго выбры карыстаюцца вялікім попытам ў пакупнікоў. Сялета ўжаранена ў вытворчасць звыш дваццаці малюнкаў абрусай, кап, перцераў.

На здымку: загадчык мастацкай майстарні Барыс Шчукін і дэсінатар Антаніна Палкоўская праглядаюць новыя малюнкы.

Фота М. МІНКОВІЧА.

ДЗЕЛЯ МІРУ НА ЗЯМЛІ

КАМЮНІКЕ АБ ПАСАДЖЭННІ ВЫКАНКОМА КАНФЕРЭНЦЫ ПІСЬМЕНІКАЎ КРАЇН АЗІІ І АФРЫКІ, ЯКОЕ АДБЫЛОСЯ 2 ВЕРАСНЯ 1966 ГОДА У Г. БАКУ

Члены Выканкома Канферэнцыі пісьменнікаў краін Азіі і Афрыкі, якія прадстаўлялі 13 краін, пры ўдзеле наглядальнікаў з трох краін, сабраліся ў горадзе Баку 2 верасня 1966 года на сваё пасаджэнне пад старшынствам намесніка генеральнага сакратара Пастаяннага бюро пана Мурсі Саад эл-Дзіна. Яны абмеркавалі становішча ў афра-азіяцкім літаратурным руху і магчымы шляхі і меры па яго развіццю з тым, каб яно магло выканаць складзеныя на яго высаканска-ропна ў барэбце супраць імперыялізму, каланіялізму і неаканіялізму.

Гэтае пасаджэнне Выканкома падтрымала разнае Пастаяннага бюро пісьменнікаў краін Азіі і Афрыкі (Каір, 19—20 чэрвеня 1966 г.) і адзначыла невыкананне былым генеральным сакратаром бюро нават мінімальныя задач, ускладзены на яго Каірскай канферэнцыяй пісьменнікаў краін Азіі і Афрыкі (1962 год). Былі падвергнуты судзіўні сур'ёзна зложыўшы і былым генеральным сакратаром бюро панаму Саад эл-Дзіна, дадзены ім Каірскай канферэнцыяй, у якім чаго бюро фактычна баздэсінчала.

У мэтах умацвянення і далейшага развіцця афра-азіяцкага руху ў духу Ташкенцкай (1958 год)

і Каірскай (1962 год) канферэнцыі пасаджэнне членаў Выканкома цэлым адрэала рашэнні надзвычайнай сесіі Пастаяннага бюро пісьменнікаў краін Азіі і Афрыкі ў Каіры 19—20 чэрвеня 1966 года, у тым ліку аб пераводзе месца прабывання бюро з Каломба ў Каір і абранні на пост генеральнага сакратара бюро прадстаўніка ААР Юсефа эль-Сібаі.

Пасаджэнне згадзілася з рэкамендацыяй бюро аб правядзенні ў лютым—сакавіку 1967 года чарговай, трэцяй, канферэнцыі пісьменнікаў краін Азіі і Афрыкі, прыняўшы да ўвады згоды ліванскай дэлегацыі правесці канферэнцыю ў горадзе Бейруце. У сувязі з гэтым было даручана генеральнаму сакратару Юсефу эль-Сібаі зварнуцца да Лівана з адпаведнай просьбай.

На пасаджэнні прызнана мэтазгодным стварыць камітэт па падрыхтоўцы да канферэнцыі і запраці прыняць у ім удзел пісьменнікаў, якія прадстаўляюць краіны, што ўваходзяць у склад Пастаяннага бюро (Гана, Індыя, Інданезія, Камерун, КНР, ААР СССР, Сіці, Тайвань і Японія), а таксама прадстаўнікоў літаратурнай грасадскі Алжыра, Дагаме, Гвінеі, Ірака, Кеніі, Лівана, Мелі, МНР, Турцыі і ПАР. Дасягнута згода, што ў склад падрыхтоўчага камітэта змогуць увайсці

таксама прадстаўнікі іншых краін Азіі і Афрыкі. У выніку абмену думкамі ўдзельнікі пасаджэння вызначыліся аб абмеркаванні на канферэнцыі пытанні нацыянальна-вызваленчай барацьбы і адностратнага ў літаратуры краін Азіі і Афрыкі. Былі вызначаны пажаданне заслухаць дэлегацыі аб роля пісьменнікаў у падрыхтоўцы барацьбы в'етнамскага народа супраць аграі амерыканскага імперыялізму, апазіцыі і неаканіялізму ў галіну культуры, аб выкананні рашэнняў Ташкенцкай і Каірскай канферэнцыі, а таксама разгледзець арганізацыйны і структурны пытанні руху афра-азіяцкага пісьменнікаў.

Генеральнаму сакратару Пастаяннага бюро даручана склікаць у Каіры ў кастрычніку 1966 года пасаджэнне падрыхтоўчага камітэта для канчатковай выпрацоўкі парадку дня і вырашэння іншых пытаньняў, якія датычаць канферэнцыі. Быў таксама прызнаны пажаданым удзел у будучай канферэнцыі прагрэсіўных пісьменнікаў з краін іншых кантынентаў, якія падтрымліваюць ідэі афра-азіяцкага літаратурнага руху.

Выканком заклікаў пісьменнікаў краін Азіі і Афрыкі ўмацоўваць адзінства прагрэсіўных антыімперыялістычных сіл у імя барацьбы народу за нацыянальнае вызваленне і мір.

АДРАДЖАЮЧЫ ДУХ ТАШКЕНТА

9 верасня ў Маскве адбылася прэс-канферэнцыя, прысвечаная вынікам пашыранага пасаджэння Савецкага камітэта па сувязях з пісьменнікамі краін Азіі і Афрыкі, якое ў Казані жыўна прайшло ў Баку.

У сваёй завзе старшыня Савецкага камітэта Сарвар Азімаў сказаў, што, апрача членаў Савецкага камітэта па сувязях з пісьменнікамі краін Азіі і Афрыкі і відных савецкіх пісьменнікаў, непасрэдна звязаных з аказаннем дапамогі В'етнаму, у банкісім пасаджэнні прынялі ўдзел пісьменнікі з 30 краін свету. Імёны многіх з іх вядомыя ва ўсім свеце. Да ўдзельнікаў нарэды звярнуліся з прывітаннем Міхаіл Шалахоў, Канстанцін Федзін, Ілья Эранбург, Шароф Рашыдаў, цэлонскі пісьменнік Марцін Вікрамасінге, канадскі — Гэральд Грыфін і іншыя.

С. Азімаў расказаў таксама аб дакладах Міры Ібрагімава і Габіта Мурсыява.

— У цэнтры ўвагі ўдзельнікаў пасаджэння, — гаворыць С. Азімаў, — былі пісьменнікі дэлегацыі Дэмакратычнай Рэспублікі В'етнам і Нацыянальнага фронту вызвалення Паўднёвага В'етнама. Кіраўнік дэлегацыі Фан Тэй прыхаў у Баку проста з ліній агню, з фронту. Кіраўнік дэлегацыі пісьменнікаў Паўночнага В'етнама Ні Фуанг падрастлі, што для В'етнама цяпер няма нічога даражэй за салідарнасць і падтрымку, якую аказваюць браты на ўсіх яшч кантынентах.

Паведамлішы аб прынятых у Баку рашэннях, С. Азімаў у заключэнне сказаў: — Коротка кажучы, банкіскае пашыранае пасаджэнне Савецкага камітэта па сувязях з пісьменнікамі краін Азіі і Афрыкі было форумам адзінства і салідарнасці прагрэсіўных пісьменнікаў свету. Вынікі ў налічэнні, і, мы думаем, яны потым спрыялі аздабляюцца як на рабоце Савецкага камітэта па сувязях, так і на дзейнасці пісьменніцкага руху краін Азіі і Афрыкі.

Першы сакратар праўлення Саюза пісьменнікаў Азербайджана Мірза Ібрагімаў выказаў спадзяванне, што сустрача ў Баку адгярпа станаючую ролю ў тым вялікім руху ў падднёвага В'етнама.

Кіраўнік дэлегацыі Фан Тэй прыхаў у Баку проста з ліній агню, з фронту. Кіраўнік дэлегацыі пісьменнікаў Паўночнага В'етнама Ні Фуанг падрастлі, што для В'етнама цяпер няма нічога даражэй за салідарнасць і падтрымку, якую аказваюць браты на ўсіх яшч кантынентах.

Паведамлішы аб прынятых у Баку рашэннях, С. Азімаў у заключэнне сказаў: — Коротка кажучы, банкіскае пашыранае пасаджэнне Савецкага камітэта па сувязях з пісьменнікамі краін Азіі і Афрыкі было форумам адзінства і салідарнасці прагрэсіўных пісьменнікаў свету. Вынікі ў налічэнні, і, мы думаем, яны потым спрыялі аздабляюцца як на рабоце Савецкага камітэта па сувязях, так і на дзейнасці пісьменніцкага руху краін Азіі і Афрыкі.

Першы сакратар праўлення Саюза пісьменнікаў Азербайджана Мірза Ібрагімаў выказаў спадзяванне, што сустрача ў Баку адгярпа станаючую ролю ў тым вялікім руху ў падднёвага В'етнама.

Кіраўнік дэлегацыі Фан Тэй прыхаў у Баку проста з ліній агню, з фронту. Кіраўнік дэлегацыі пісьменнікаў Паўночнага В'етнама Ні Фуанг падрастлі, што для В'етнама цяпер няма нічога даражэй за салідарнасць і падтрымку, якую аказваюць браты на ўсіх яшч кантынентах.

Паведамлішы аб прынятых у Баку рашэннях, С. Азімаў у заключэнне сказаў: — Коротка кажучы, банкіскае пашыранае пасаджэнне Савецкага камітэта па сувязях з пісьменнікамі краін Азіі і Афрыкі было форумам адзінства і салідарнасці прагрэсіўных пісьменнікаў свету. Вынікі ў налічэнні, і, мы думаем, яны потым спрыялі аздабляюцца як на рабоце Савецкага камітэта па сувязях, так і на дзейнасці пісьменніцкага руху краін Азіі і Афрыкі.

Першы сакратар праўлення Саюза пісьменнікаў Азербайджана Мірза Ібрагімаў выказаў спадзяванне, што сустрача ў Баку адгярпа станаючую ролю ў тым вялікім руху ў падднёвага В'етнама.

Кіраўнік дэлегацыі Фан Тэй прыхаў у Баку проста з ліній агню, з фронту. Кіраўнік дэлегацыі пісьменнікаў Паўночнага В'етнама Ні Фуанг падрастлі, што для В'етнама цяпер няма нічога даражэй за салідарнасць і падтрымку, якую аказваюць браты на ўсіх яшч кантынентах.

Паведамлішы аб прынятых у Баку рашэннях, С. Азімаў у заключэнне сказаў: — Коротка кажучы, банкіскае пашыранае пасаджэнне Савецкага камітэта па сувязях з пісьменнікамі краін Азіі і Афрыкі было форумам адзінства і салідарнасці прагрэсіўных пісьменнікаў свету. Вынікі ў налічэнні, і, мы думаем, яны потым спрыялі аздабляюцца як на рабоце Савецкага камітэта па сувязях, так і на дзейнасці пісьменніцкага руху краін Азіі і Афрыкі.

Першы сакратар праўлення Саюза пісьменнікаў Азербайджана Мірза Ібрагімаў выказаў спадзяванне, што сустрача ў Баку адгярпа станаючую ролю ў тым вялікім руху ў падднёвага В'етнама.

Кіраўнік дэлегацыі Фан Тэй прыхаў у Баку проста з ліній агню, з фронту. Кіраўнік дэлегацыі пісьменнікаў Паўночнага В'етнама Ні Фуанг падрастлі, што для В'етнама цяпер няма нічога даражэй за салідарнасць і падтрымку, якую аказваюць браты на ўсіх яшч кантынентах.

Паведамлішы аб прынятых у Баку рашэннях, С. Азімаў у заключэнне сказаў: — Коротка кажучы, банкіскае пашыранае пасаджэнне Савецкага камітэта па сувязях з пісьменнікамі краін Азіі і Афрыкі было форумам адзінства і салідарнасці прагрэсіўных пісьменнікаў свету. Вынікі ў налічэнні, і, мы думаем, яны потым спрыялі аздабляюцца як на рабоце Савецкага камітэта па сувязях, так і на дзейнасці пісьменніцкага руху краін Азіі і Афрыкі.

Першы сакратар праўлення Саюза пісьменнікаў Азербайджана Мірза Ібрагімаў выказаў спадзяванне, што сустрача ў Баку адгярпа станаючую ролю ў тым вялікім руху ў падднёвага В'етнама.

Кіраўнік дэлегацыі Фан Тэй прыхаў у Баку проста з ліній агню, з фронту. Кіраўнік дэлегацыі пісьменнікаў Паўночнага В'етнама Ні Фуанг падрастлі, што для В'етнама цяпер няма нічога даражэй за салідарнасць і падтрымку, якую аказваюць браты на ўсіх яшч кантынентах.

МОЛАДЗЬ, ВАРТАЯ БАЦЬКОЎ

Некалькі дзён стаіла нашай Радзімы — Масква жыла падзеямі другога Усеагульнага з'лёту пераможцаў турсыскага паходу камсамольцаў і моладзі па месцах рэвалюцыйнай, багвай і прапоўнай славы савецкага народа.

Некалькі дзён увага масквічоў была прынавана да палаткавага гарадка на цэнтральным аэрадроме, дзе жылі пасланцы шматлікай арміі чырвоных следзпытцаў.

Гэтыя юнакі і дзючаты прыхалі ў Маскву, каб расказаць пра тое, што савецкая моладзь поўна рашучасці працягвае справу бацькоў, гатовы памнажаць іх славу ў працы, а калі спатрэбіцца — дык і ў баі.

...І вось настаў заключны дзень з'лёту — 11 верасня 1966 года. На Красную плошчу, да сцен сьвіта Крамля, сабраліся калоны юных масквічоў і дэлегатаў з'лёту. Грыміць медзь арэстраў. Над калонамі дэманстрантаў транспаранты: «Юнацтва, прымай эстафету бацькоў», «Ніхто не забыты, нішто не забыта», «Мы судзім фашызм!».

Следзпытцы строгімі шарангамі выстройваюцца перад Маўзалею, на якім занялі свае месцы кіраўнікі партыі і ўрада, замежныя госці, праслаўленыя вояначальнікі, насмануаўты.

Раздзюцца сігнал званонагалосях фанфароў «Слухайце ўсё». Са словамі прывітання да моладзі з'яўляецца сакратар ЦК ВЛКСМ В. Н. Паўлаў. Ён гаворыць пра тое, што савецкая моладзь ішла, ідзе і будзе ісці дарогай Камуністычнай партыі, дарогай Леніна.

Чуенца каманда: — Сідаі славы ўнесі! — Пад марш «Смело, товарищи, в ногу!» над плошчай праплываюць сцягі, якія сталі легендарны-

мі. Сцяг крайсера «Аўрора»... сцяг Першай коннай... сцяг будаўнікоў Крамля... дэлегаты з'лёту нясуць да Маўзалея вянок і букеты кветак...

А вось з радю выходзяць юнакі і дзючаты. Яны нясуць спешчюна з вачназалежных галінаў Грыланду Славы, якая ўспядаецца да падножжа Маўзалея.

Маўчыць плошча. Стаець шарангі. Схіляюць перад Грыланду Славы сцягі салдатаў. З грывоны Маўзалея юнакі і дзючаты павольна, з інтэрваламі, чаканяць словы:

Памяць аб загінутых ступае ў нашым сэрцы! Леніна голас гучыць у нашым сэрцы! Думкі аб міры жывуць у нашым сэрцы! Святло камунізму гарыць у нашым сэрцы!

Потым з грывоны Маўзалея пачынае гучаць текст маладзёжнай клятвы, якую чытае першы сакратар ЦК ВЛКСМ С. П. Паўлаў. Слухаюць юныя дэлегаты з'лёту, слухае плошча ўрачыстыя словы. І ў адным парыве надполювае: «Клянёмся! Клянёмся! Клянёмся!».

Кожны ўжывае ў гэтыя словы ўсю сілу ідэйнай перакананасці, усю поўную душу. Грыміць партыйны гімн — «Інтэрнацыянал».

На грывону Маўзалея паднімаюцца ўдзельнікі з'лёту. Яны ўрачытае букеты кветак кіраўнікам партыі і ўрада, гаронавым і замежным гасцям... «Ленін з намі!», «Ленін з намі!» — сьнядае моладзь. Пад гукі «Маршу энтузіястаў» калоны праходзяць па Краснай плошчы. Іх поступ — гэта завяршальны марш Усеагульнага паходу моладзых патрыотаў і старт новых маршрутаў у гераічнае мінулае, у гераічнае сёння.

Па матэрыялах ТАСС.

ДА ЗНАМЯНАЛЬНАЙ ДАТЫ

Міража аформлены плакат «Мерпрыемствы Ельскага раёна па культурна-бытавому будаўніцтву ў гонар 50-годдзя Савецкай улады і 100-годдзя дня нараджэння Ул. І. Леніна» выпушчаны масавым тыражом райкамам партыі і райкамамі.

У раёне будзе пабудавана 10 новых школ, 6 дзючых садоў і ясляў, бальніца, 5 амбулаторыі і фельчарска-акушэрскіх пунктаў, 26 грамадскіх жылых дамоў, некалькі клубы і бібліятэкі.

Асабліва ўвага ўдзяляецца добраўпарадкаванню населеных пунктаў, закладцы парку і скверу, завяршэнню радыёфікацыі і электрыфікацыі.

М. ЖУРА.

У САЮЗЕ ПІСЬМЕНІКАЎ БЕЛАРУСІ

У пятніцу, 9 верасня, адбылося чарговае пасаджэнне прэзідыума праўлення Саюза пісьменнікаў БССР.

Па рэкамендацыі сакратарыята СП СССР створаны Камітэт салідарнасці пісьменнікаў Беларусі з гераічным народам В'етнама. У склад камітэта, які закліканы сістэматычна і планамерна арганізоўваць мерпрыемствы ў падтрымку барацьбы в'етнамскага народа супраць амерыканскай аграі, увайшлі П. Пестрак (старшыня), А. Асіпенка, А. Махаўняк, А. Махнач, І. Новікаў, Б. Спрычан.

Зашвержаны план правядзення Тудня таджыскай літаратуры ў Беларусі, які акрыецца ў Мінску 6 кастрычніка. Распрацаваны маршрут паездкі таджыскай літаратуры па нашай рэспубліцы, наменаны шматлікія сустрэчы гасцей з чытачамі.

Разгледжаны пытанні святкавання 800-годдзя Шара Руставелі, удзелу пісьменнікаў у правядзенні падліску на літаратурныя выданні на 1967 год і план работы Саюза пісьменнікаў на верасень—снежань гэтага года.

У сувязі з выходам на пенсію Ф. Я. Алер прэзідум праўлення СП БССР вызваліў яе ад абавязкаў дырэктара Беларускага аддзялення Літфонду СССР. Дырэктарам Беларускага аддзялення Літфонду прызначаны член Саюза пісьменнікаў М. Татур. Зашвержаны таксама новы савет Беллітфонду ў наступным складзе: М. Ткачоў (старшыня), А. Алешка і А. Варцінскі (намеснікі старшыні), А. Васільвіч, А. Кудакоскі, Х. Мальцінскі, М. Паслядовіч, А. Пальчускі, Б. Сачанка, Я. Сіпакоў, Р. Тармола, М. Татур, А. Якімовіч.

МУЗЫЧНАЕ ЖЫЦЦЕ

ПЕРШЫ РАЗ У СВЕТАГОРСКУ

Са сцэны льецца ўрачыстая мелодыя святочнай уверцюры Шастаковіча. У Доце культуры энэргетыка Светлагорска ідзе канцэрт Дзяржаўнага сімфанічнага арэстра БССР. У праграме — сучасная сімфанічная музыка, творы рускіх і зарубежных кампазітараў.

Гэта першы прывезд сімфанічнага арэстра ў Светлагорск. Артысты хваляваліся, як сустраць іх тут? Дарожныя апладменты пацвердзілі, што ў сімфанічнай музыцы тут шмат прыхільнікаў.

— Мы прыхалі з творчай справаздачай аб падрыхтоўцы да 50-годдзя Савецкай улады, — сказаў музыкантаў Л. Аўрба. — Са Светлагорска паездом у Гомель, потым у Рачыцу, Мазыр, Нароўлю, Ельск.

ЧАТЫРНАЦЦА ДУХАВЫХ

Амаць штодня ў Магілянскім сельскім клубе чуецца музыка. Гэта іграе духовае аркестр сельсагасары «Малаяя гардава», якім кіруе Пятро Брыль.

Музычныя інструменты для духовага арэстраў за апошні час набылі таксама каласы «За мір», імя Горкага, «Светлы шлях» і іншыя. Цяпер у Іваніўскім раёне чатырнаццаць духовага арэстраў, з іх адзінаццаць — каласных.

У КАМПАЗИТАРАЎ

Над чым працуюць беларускія кампазітары, якія творы пачуем мы яшчэ сёлет і ў наступным годзе?

Л ЕАНІД Мартынаў, раздумваючы аб сутнасці паэзіі, зазначае ў адным з вершаў «О, елі бы пісалі мы о том лишь, что доподлинно известно...» — подумайте, о трезвые умы, как было бы читать неинтересно!

Зелеными глазами смотрят и им зеленым кажется село... Паўная вытанчанасць вобразаў («спон смежае белыя ресницы», «о лучик спотыкаеся, мотыльки») тут, на мой погляд, уступае ў супярэчнасць з «простым великолением», «мотыльки» і «меленькие кони, стреноженные ночью у реки» надта ж адвольна збліжаны. Не выратуюючы і заключны радкі: Так мальчик, новизною удивленный

дзяжурнай у такіх вершах: «Ну, а те, кто собор поднимал — камень и камень, остались безвестны...» Зноў адсутнасць неапаэтычнасці індывідуальнага бачання. (Дарэчы, тут ужо і характарны для Давіда Сімановіча кіткі дэталей наіма...) Усё гэта мне не хатэлася б пісаць, бо да паэзіі Давіда Сімановіча ў пэўным і да яго кніжкі «Равноденствие», у прыватнасці, я стаўлюся прыхільна. Але неабходна пераспэрачы паэта ад хібаў, якія могуць стаць яго хваробай. А паэтычна неадахопа яму пад слух — аб гэтым сведчыць лепшае ў кніжцы.

КРОПЛИ И МОРА

Калі, памятаючы аб гэтым, паглядзець на новую кніжку Давіда Сімановіча «Равноденствие», яна здаецца даволі стракатай. Вершы, прызнаныя адчуваннем часу, усведамленнем адназначнасці з версифікацыйнымі практыкаваннямі, у асноўным якіх матывы «з чужога пляча».

глядзіць праз зеленае стекло. Набор бышчам бы маляўнічымі не атрымліваецца. Відэамова, вельмі ўжо мала праймае (якая і вобразна) чытача аб тым, што немагчыма надзівацца простаму характару прыроды, мала даць чытачу набор кіткіх дэталей. Трэба нешта большае, нешта «унутранае».

Давід Сімановіч імяцца перадаць свае паэтычныя імпульсы, кіткі дэталі. Ён з самага пачатку сваёй паэтычнай дарогі схільны да лірычнай мініятуры.

Але... захапляючыся дэталімі, паэт іны раз забывае пра тое, дзе чаго існуюць гэтыя дэталі, забывае пра духоўную атмасферу, у якой жыць сённяшні чытач.

Штосяці падобнае адчуваецца і ў вершах «Какая-то пища рассветная...», «Солнце, как огромная клубничина...», «Гальчю, еще не отточенную...» і некаторых іншых.

У кніжцы «Равноденствие» няма добрых вершаў. Гэта — «Поздравляю с началом календы», «Возмедие свершилось наконец...», «Домик под парусами», «На площадях и тихих улицах — почтамы», «Весней ночью брат вернулся с фронта...» і іншыя.

Якімі б трагічнымі ні былі дэталі, паасобна наэранны, яны не здольны глыбока ўразацца, усхваляваць, калі аўтар не хапае эласнасці погляду на жыццё. Тым жа прыватныя дэталі, якія «абыгрывае» ў многіх сваіх замалёўках Давід Сімановіч, далёка не заўсёды адрываюць за сабой эласную паэтычнасць, эласную праву паэтычнасці, жыццёвую зліву.

Мала таксама паведманні чытачу, што «столько связано с Припятью, столько, что не жить мне без этой реки, без её лозняка и без липы, без травы, где дергач закрывался...» Трэба было б і паказаць нешта такое, з чаго б чытач сам зразу меў паэтычныя імпульсы, якія ў вершы толькі названы.

Д. Сімановіч умее ў сваіх лепшых творах сказаць пра складанае проста, пра суровае — стрымана і задумова: Я помню его седого — вся голова села. Ночью тридцать седьмого он ушёл навестить да «брат, словно песня, мистым, добрым, как луч весны...»

Усё гэта мне не хатэлася б пісаць, бо да паэзіі Давіда Сімановіча ў пэўным і да яго кніжкі «Равноденствие», у прыватнасці, я стаўлюся прыхільна. Але неабходна пераспэрачы паэта ад хібаў, якія могуць стаць яго хваробай. А паэтычна неадахопа яму пад слух — аб гэтым сведчыць лепшае ў кніжцы.

Усё гэта мне не хатэлася б пісаць, бо да паэзіі Давіда Сімановіча ў пэўным і да яго кніжкі «Равноденствие», у прыватнасці, я стаўлюся прыхільна. Але неабходна пераспэрачы паэта ад хібаў, якія могуць стаць яго хваробай. А паэтычна неадахопа яму пад слух — аб гэтым сведчыць лепшае ў кніжцы.

Усё гэта мне не хатэлася б пісаць, бо да паэзіі Давіда Сімановіча ў пэўным і да яго кніжкі «Равноденствие», у прыватнасці, я стаўлюся прыхільна. Але неабходна пераспэрачы паэта ад хібаў, якія могуць стаць яго хваробай. А паэтычна неадахопа яму пад слух — аб гэтым сведчыць лепшае ў кніжцы.

Давід Сімановіч, «Равноденствие». Дырка. На рускай мове. Выдавецтва «Беларусь», Мінск, 1966.

Давід Сімановіч, «Равноденствие». Дырка. На рускай мове. Выдавецтва «Беларусь», Мінск, 1966.

Давід Сімановіч, «Равноденствие». Дырка. На рускай мове. Выдавецтва «Беларусь», Мінск, 1966.

ДАЛЁКАЕ І БЛІЗКАЕ

Перад мною тэлевізійнае вышучаная ў свет кніга «Беларускі белет», Гэта першае даследаванне па гісторыі беларускага белетнага мастацтва. Аўтар кнігі—кандыдат мастацтвазнаўства Ю. Чурко, у нядаўнім мінулым сама балерына. Яна была не толькі спецыялістка, але і ўдзяльна адна з стварэння многіх арыгінальных белетных спектакляў. Гэта неадна даследаванне асабліва дакладнае, хоць аўтар нідзе не ўпадае ў меўранасць, вядзе апаваданне з даставай мерай аб'ектыўнасці.

Першы раздзел кнігі прысвечаны вытокаў нацыянальнага балета. Ю. Чурко змяшчае нас з гісторыяй беларускага народнага танца, прасоўвае яго ролі ў стварэнні балетнага рэпертуару, развіцці і фарміраванні прафесійнага балета. Падрабязна спыняецца даследчыца на значныя трупы Ігата Буцінкіна, іншых прафесіянальных і паўпрафесіянальных труп. Даследчыца тут у многім даялася ўзнаміца чытачу. Бо кнігі па танцы ў нас проста не было.

Ю. Чурко разглядае пытанні развіцця беларускай хэраграфіі ў сучаснай сувязі з развіццём усёга савецкага мастацтва, выяўляе тэндэнцыі, агульныя для многіх нацыянальных рэспублік. І яшчэ аб адной вартасці кнігі. Прафесіянальнае даследаванне напісана так цікава, што яго з прыемнасцю прачытае і не спецыяліст. Я ўпэўнена, кніга Ю. Чурко з'явіцца беларускаму балету шмат новых прыхільнікаў.

Юлія Чурко. «Беларускі белет». На рускай мове. Выдавецтва «Навука і тэхніка», Мінск, 1966.

Юлія Чурко. «Беларускі белет». На рускай мове. Выдавецтва «Навука і тэхніка», Мінск, 1966.

Юлія Чурко. «Беларускі белет». На рускай мове. Выдавецтва «Навука і тэхніка», Мінск, 1966.

гам, мастаком, кампазітарам. Своеасаблівае гнуткасць рэжысёра, які паставіў фармірава мару аб канчатковым варыянце спектакля, будзе характэрна заўважым яго толькі з лепшага боку. А адзіна з маіх настайнікаў, А. Д. Дзікі, лічыў, што з'яўдае рэжысёра фарміруюцца толькі на генеральнай рэпетыцыі.

Толькі блізкаўсё можна растлумачыць пераважна некаторых маладых рэжысёраў перыферыі нашых тэатраў, што, маўляў, ім няма ў каго вучыцца. Такое сцвярджэнне можа здацца перакананым толькі тым, хто не спрабуе знаходзіць глебу для ўзбагачэння ў сваім асяроддзі, у сваім тэатры, сярод сваіх калег рэжысёраў і, галоўнае, акцёраў. Імяна артыст, калі ён знаходзіцца ў цэнтры ўвагі маладога рэжысёра, можа ў прадзе сумеснай творчасці даць рэжысёру такія ўрокі, пра якія той і не здагадваецца.

Кіраўнікі тэатра, прымаючы на сябе абавязкі па далейшаму выхаванню маладога спецыяліста, павінны не на словах, а на справе ілюстраваць аб ім, аб планмерным размеркаванні яго работ. Як мы, напрыклад, ураўноўваць тэрміны стварэння спектакляў, прапаноўваючы і вопытнаму і пачынаючаму рэжысёру «куласці» ў аднолькавую норму рэпетыцыі? Каму не ясна, што пачынаючы рэжысёр павінен прыходзіць на рэпетыцыі, маючы вельмі дакладную распрацоўку п'есы? Каму не ясна, што ад гэтага залежыць рытмічнасць падрыхтоўкі спектакля ў сцільскіх тэрмінах? Аднак жа часта дэвалюцыя чыць, што пачынаючы рэжысёр нават пра назву п'есы дэдаваецца літаральна з некалькіх дзён да сустрэчы з акцёрскім калектывам. У такіх выпадках і нараджаецца спектакль-скарэспелка.

Мне могуць зазначыць, што ўсё, пра што тут ідзе гаворка, — агульнавядомыя ісціны. Гэта праўда. Але вось у тым і справа, што практыка прымушае зноў і зноў гаварыць пра іх. А адкрыццям, няхай гэтыя прагучыць парадэксальна, але лепш за ўсё, няхай іх робяць маладыя. Вядома, кожны з'яўдае хоча... Але хацелі, як сказаў М. Горькі, трэба ўмець.

Калі малады рэжысёр прыходзіць у тэатр, яго заклівае мора неадладных спраў: рэпетыцыі (дзённая, вечэрняя), абмеркаванне п'ес, пасяджэнні мастацкага савета і г. д. Ці да ісцін тут, калі да рэпетыцыі і то дэвалюцыя рыхтавацца нечымі А да таго ж бывае, што «падаргае» поспех першых спектакляў, з'яўляецца ільвава вера ў «інтуйтыўную» творчасць, і... малады спецыяліст забываецца, што мастак нараджаецца толькі ў штодзёнай працы і пры крытычных адносінах да сваёй творчасці.

Памачкі маладому рэжысёру ў першыя гады працы — непасрэдна абавязак кіраўнікоў тэатра. Мы часта дэкарем выкладчыкаў рэжысёрскіх факультэтаў за тое, што яны не сочаць за творчым ростам сваіх вучняў, кідаючы іх на волю лёсу, не падтрымліваючы на першых кроках самастойнай дзейнасці. Дэкарем, не задумаючыся над беспаспэўнасцю, неперакананасцю такіх абвінавачванняў. На самай справе, як можа педагог памачкі сваім выхаванцу, калі ён адвернуў ад яго? Не кідаць жа выкладчыку асноўныя заняткі, каб, пераездваючы з горада ў горад, знаёміцца з творчасцю сваіх былых студэнтаў. Іншая справа, калі б у самым пачатку работы маладога рэжысёра ўсталявалася цесная сувязь паміж мастацкім кіраўніком яго курса і галоўным рэжысёрам тэатра. Радзі ў якім інстытуце можна было б знайсці прыклад, верты перамянення.

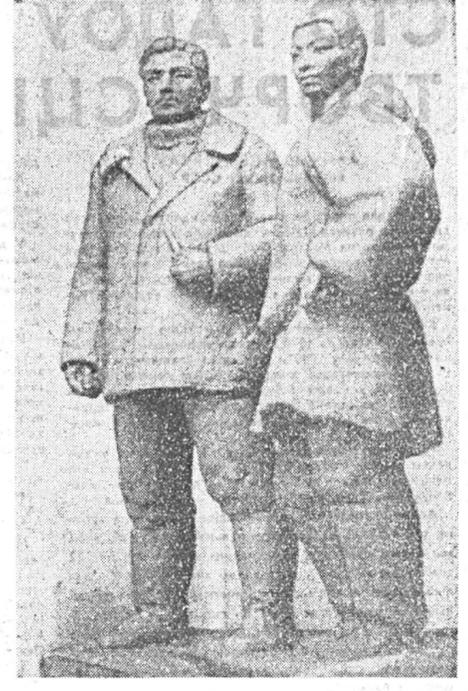
СВОЙ ВОПЫТ — ДРУГІМ

Цікавую лістоўку выпусціў Кітчанскі раённы аддзел культуры. Аўтар яе, загадчыца Дамітраўскага сельскага клуба Н. Акуліч дзеліцца вопытам арганізацыі адпачынку працаўнікоў вёскі. Дамітраўскі клуб — адзіна з лепшых у раёне. Тут заўсёды многа збіраюць даклады і лекцыі аб новай плытгодцы краіны і рэспублікі, роднага саўтаса. Кіраўнікі саўтаса, спецыялісты сельскай гаспадаркі выступаюць у якасці лектараў. Пры перапоўненай зале праходзіць дыскусія па кнігах і творах кінамастацтва, у якіх актыўна ўдзельнічаюць чытачы і гледачы — механізатары, жылёвады, палыводы, інтэлігенцыя. Паспехам карыстаюцца вечарыны і аднаўра, урачыстыя правяды на пенсію, ушанаванне перадавікоў. І, вядома, канцэрты мастацкай самадзейнасці, якія вельмі любяць у вёсцы. У клубе добра аформлена наглядная агітацыя. Прыцягваюць увагу наведвальнікаў сцяны, якія расказваюць аб гісторыі Радзімы, аб Вялікай Айчыннай вайне, аб плытгодцы саўтаса.

М. ЦІШКОУ.

РНЫ ГЕНЕРАЛ

вучыўся а ім у Ваеннай акадэміі імя М. В. Фрунзе. Паэзія, калі на нашай зямлі грывеіт жорстка біт з фашыстамі, Талакольнікаў быў намеснікам камандзіра кавалерыйскага корпуса.

Антон КУЗЬМІНІЧ, «ГЕОЛАГ ПОУНАЧ». 13 Дыпломных работ студэнта Беларускага тэатральна-мастацкага інстытута.

Асабісты ўражанні і сустрэчы, вылучылі архіваў, веданне абстаноўкі ўсіх падзей дазволілі Г. А. Талакольнікаву напісаць цікавую кнігу, стварыць запамінальны вобраз праслаўленага генерала, паказаць бязмежную адданасць Лью Міхайлавіча Даватару Савецкай Радзіме, прыгажосць і чысціню яго душы, сілу і мужнасць.

На маскоўскай зямлі, на крутым беразе Рузы, паблізу вёскі Палашкіна ўзвышаецца абеліск—бюст генерала ў кубанцы. Ён узвышаецца над сасонкамі і б'ячкамі. І калі паддзеш бліжэй, бачыш на чорным мармуру абеліска надпіс:

«Тут 19 снежня 1941 года ў баях з нямецка-фашысцкімі захопнікамі загінуў Герой Савецкага Саюза генерал-маёр Даватар Леў Міхайлавіч.

Высокі подзвіг яго—прыклад самаадданнага служэння Савецкай Радзіме і вернасці воінскаму абавязку».

М. САЛАУЕУ.

ЧУЖАЯ СПОВЕДЗЬ

Неўзабаве ў выдавецтве «Беларусь» выйдзе кніга «Дыханне». Разам з вершамі апошніх трох гадоў і яе ўключана і мая першая невялікая паэма, якую я і прапаную сёння ўважэ чытачоў.

Часамі цягне зноў прыйсці туды, Дзе летуценні дрэзлюць калы

Дзе — верыцца — не выстылі сляды Твайго дзяцінства і твайго равенсці.

Гадзі ідуць. Праносыцца вятры І асыпаюць зямлі прысады. І на душу аднойчы буслак сядзе

І заклочае усламім стары. Тэды спяшчыш, нібы ў апошні раз, Дзе ўтульныя, засяроджаных ускраін, Дзе з арабін— о, непэўторны час!— Зрывай кхайнай селіцы каралі...

Вось так і да мяне прыйшла пара Прайсці па цэлым вераснёўскім лісі Дзе та хачыні, дзе я жыў калісьці, Дзе арабін ля акна гараці.

Там быў калісьці мой маленькі рай— Бярозкі беленюга, і сіні месца, і шпачыны грай, і першая падараная ласка.

Там, ад праспектаў тлумных убакі, Жыла мая бялявая хананка, І вечарамі юны клён ля ганка. Мне тры гады ківаў, як сваяку.

А потым мы ўцяклі ад цішыні, Ад цеплыні і ўтульнасці будзённай, Ад мітуснявай гаваркой радні І ад нуды ўскрайнай, зялёнай...

І вось зноў не ўскрайны спашу, У той куток маленькі і цянысты, Дзе клён свой ліст мне кінуў у душу.

Іду калы прыземленых хачін, Калы надуна беленых парканю. Як і даўней, калі я тут хадзіў, Сабакі услед мне стомлена рыкаюць.

І ўсё, здаецца, так, як і было — Хіба што толькі падрасла малаца, Старым гады напыргілі плечы Ды абрасло антанамі жытло.

Але ўжо цішыні былой няма. І не чутно ўжо стракаты сарочы. Рае мядурыні недзе побач «МАЗ», І блізка аскаватары ракошчы.

І што гата? Спыніўся я на міг — Няма ні паіскадніка, ні хаты, І аскаватар, днём і ноччу Сам трымаю сябе за рукуў. Грызе пасок калы бяроз маіх.

Дарэмна, значыць, я сюды спашыў. Дзе ціхы хаты і да клёна ў гасці. Стая калы замасляны машын, Няма шукаю згубленае штосці.

Здаецца, сумавачэ мяне прычын — Святла і шчасця поўны, На дах уноч спашу паграцца поўна, Уранні немаўлячак закрычыць, — Ах, хлопцы, хлопцы...

А ўсё-ткі сум, як журавель стары, Курчыцца ў асеннім небе недзе. І а ступаю па былым двары, Іду да хаты, дзе жылі суседзі.

Тут не асеў яшчэ цагляны пыл, Валючыца стружальныя бяравенні, І страхі

З вачэй не выкрэсаюць слёз. А мне было — хоць у палонку. Я на шляхах жыцця загруз, Быў на плячах маіх палону

І крыўд, І страху страшны груз. У зломленай душы гэрле На цэлы свет тупая злосці. І толькі чортава гэрэска Будзіла ў сэрцы верасці...

Мне сон прынісця, дзіўны і цяжкі: На беразе ракі мяне хвалі. Мне яшчэ жыцьця двойнікі І песню развітальную спявалі: — Мы знікаем, як знікаюць маманты.

Задум прыручыў да машын. А вечар раптам друз разарвушы І разгарнуў стары вучнёўскі сшытак.

Я б, можа, сшытак той і не заўважыў, Ды са старонка з крыкам, як гракі, Раануліся з-пад пылу і з-пад сажы Паспешліва ломкія радкі:

Прыйшла пара рахунак скласці, Перагарты свае гады, Аглядзець шчасці І няшчасці З паўкавай май глады.

Што людзям на зямлі пакіну— Задум няздзяйсненых руду, Ці мундрых дзён сваіх мякнуй? Ці так, бясследна, адыду?

Я ціхі, Я не лез у бойку... Дайшла да справядзана чарга — І я стаю ў эпохі збоку, Ні богу крыж, ні чорту качарга.

Сябры ў баях са злом сівелі Ці маладзель ад трывог. А я сядзеў — манахам з келлі, — нікому не памог...

Паўвека... Пабылелі скроні І за плычыме—шлях даўгі. А нчыым пахваліцца сёння І веку апаціць даўгі...

Як баяцца турмы, дзе стражнік За дзвярыма сыта сапе! Толькі ўсё турма болей страшная— Калі сам сцеражаш сябе.

Ні амністыі, ні адвакаты Не памогуць, як ні крычы. Сам сябе пасадзіў за краты. І замкнуў. І закінуў ключы.

І здаецца ўсё так чудоўна, І на ўсім — спакою пачаць. Добра ведаю ў людзях і дома, Дзе крычаць, а дзе прамаўчаць.

Каб не вырвацца, днём і ноччу Сам трымаю сябе за рукуў. Па палічках, як па адзіночках, Думкі ўсё свае распіхаў.

Толькі сэрцу часамі трывожна, Ажно страх скалане ўначы,— Што, калі ўжо ўва мне не зможа

Вязань стражніка перамагчы... Ах, хлопцы, хлопцы... Вам так праца Было крэслі і судзіць. Цяжкой мінуўшыся кароста На вавых душах не сядзіць.

Калючы дрот і танкаў тракі Вам не калечыць асны лес. І крыўды горкі І страхі

І новы дзень, высокі, трапяткі, Стрэсе ў двары з маіх бярозак цішу, І ў сшытак пахваліва радкі Ніхто ў гэтым доме не запіша...

Ах, хлопцы, хлопцы... Вам так праца Было крэслі і судзіць. Цяжкой мінуўшыся кароста На вавых душах не сядзіць.

Калючы дрот і танкаў тракі Вам не калечыць асны лес. І крыўды горкі І страхі

І новы дзень, высокі, трапяткі, Стрэсе ў двары з маіх бярозак цішу, І ў сшытак пахваліва радкі Ніхто ў гэтым доме не запіша...

Ах, хлопцы, хлопцы... Вам так праца Было крэслі і судзіць. Цяжкой мінуўшыся кароста На вавых душах не сядзіць.

Калючы дрот і танкаў тракі Вам не калечыць асны лес. І крыўды горкі І страхі

Аўторак, 13 верасня 1966 года.

